

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Ephemeris Ecclesiastica Concionatorvm Hoc Est Considerationes Methodicæ Sev Veritates Practicæ

Ex Vita Domini Jesu, Sanctorumque Gestis In Singulos anni dies mira
facilitate & solertia distributæ ... ; Cum indicibus necessariis

Pars Æstiva - A Dominica SS. Trinitatis, ad Dominicam decimamquintam
post Pentecosten

Haineuve, Julien

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Die 28. Augusti. De S. Augustino Episcopo & Doctore. Sagittæ tuæ infixæ
sunt mihi. Sagittæ divini amoris quantò magis lethiferæ, tantò magis
vivificæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-44226

IN FESTO S. AVGVSTINI,
EPISCOPI ET DOCTORIS.Die 28.
Augusti.

Sagittæ tuæ infixæ sũnt mihi. Pl. 37.

VERITAS PRACTICA.

Sagittæ divini amoris quanto magis lethiferae,
tanto magis vivificæ.RATIO EST, Quia sagitta divini amoris tan-
to sunt magis vi vivifica quanto magis cor pur-
gant ab omni alio humano affectu.Sed quanto sunt magis lethifera, tanto magis cor
purgant ab omni alio humano affectu.Ergo & tanto magis sunt vivifica, quanto magis
lethifera. Quod utrumque in modo excelluit
in sancto Augustino qui de se sic Domino loque-
batur: Sagittaveras tu cor nostrum charita-
tæ tuæ.

9. Conf. 2.

I. PUNCTUM.

QUÆ in prima parte habentur confi-
derationes & veritates, communes
omnibus Pontificibus, Doctoribus,
& Fundatoribus ordinum, eæ omnes
tam singulariter conveniunt sancto Augustino,
quàm singularis & eximius fuit in illis titulis &
gradibus. Quæcunque spatium etiam de divino
amore proponuntur, totæ ad illum referri pos-
sunt qui totum se ad divinum amorem in se & in
nobis formandum transfudit. Denique qui uno
velut intuitu quæ sunt penè immensa tanti viri
merita sibi aut aliis repræsentare velit, depromat
ex libro Ecclesiastici quæ de Simone illustri O-
niæ filio, refert Sapiens: *Sacerdos magnus, qui in
vita sua suffulsi domum, & in diebus suis corro-
boravit templum, in diebus ipsis amana verunt
putei aquarum, & quasi mare adimpleti sunt su-
pra modum. Qui curavit gentem suam, & libera-
vit eam à perditione. Et post pauca: Quasi Stella
matutina in medio nebula, & quasi Luna plena in
diebus suis lucet. Et quasi Sol resurgens, sic ille re-
fulsit in templo Dei. Quasi arcus resurgens inter ne-
bulas gloria, & quasi flos rosarum in diebus ver-
nis, & quasi lilia quæ sunt in transitu aquæ, &
quasi ihu redolens in diebus aestivæ. QUASI IG-
NIS EFFVLGENS, ET THVS ARDENS
IN IGNE. Quasi vas auri solidum, ornatum
enni lapide pressoso, Quasi oliva pullulans, & Cy-*

Ecclesi. 50.

pressus in altitudinem se extollens, in accipiendo i-
psam solum gloria, & vestiri eum in consumma-
tionem virtutis.

In quibus verbis primum quod mireris est
multiplicitas Symbolorum quæ singula sancto
Augustino aptè quadrant, si pro Templo Eccle-
siam universam acceperis. Secundum est, diver-
sitas & quasi repugnans rerum conjunctio quæ
simul de Eodem dicuntur, Nam si Stella est, qua-
re Sol dicitur? Si quasi rosa, cur quasi lili-
um? Si quasi oliva, cur Cypressus? Quis non videt unum
penè negare aliud? Sed absit hoc de Scriptura Sa-
cra cogitare: non poterant aptius exhiberi quæ
tam varia S. Augustinus exercuit Christianæ re-
ligionis munera, quàm parvis illis simul & ma-
gnis rebus, quia revera sic parvus humilitate &
modestia semper fuit, ut magnus nunquam esse
desineret, virtute, scientia, & omni laudis genere.

Tertium verò quod magis rarum & mirum
est, sic excellenter effulsi intelligentia & doctri-
na, ut Sol resurgens merito dici possit: simul
verò sic affectu & voluntate iam divinum exarsit
amorem, ut quasi ignis & thus ardens in igne
dicatur. Quod quidem de illustribus aliis viris
fatis commune est in temperato quodam gradu,
quo simul lucent & ardent: sed in eo summo
gradu quo sanctus Augustinus resulsi, & divini
flamma incendij totus exarsit, tam mirum est &
singulare ut præter causam quam refert sanctus
Thomas ab elatione scientiæ petitam, affirmet
alii id ita simul non reperiri, quod Doctores ha-
beant animum in illa quibus student objecta di-
structum & divisum, quæ animi divisio non aptè
conveniat inflammandæ voluntati; unde ut di-
xi, tantò id magis est in sancto Augustino mi-
rum, quanto is supra Doctores alios in plura di-
visus est scientiarum objecta, nec propterea ta-
men quidquam de ardenti eius charitate dece-
sit, quin potius se in eo scientia & charitas sic
mutuis & reciprocis consuebant subsidiis, ut
ab ardore charitatis reluceret scientia: & à luce
scientiæ charitas inflammaretur. Erat lucerna ar-
dens & lucens, Non prius lucens quàm ardens, nec
enim prius à luce ardor quam lux ab ardore pro-
cessit, ut notat sanctus Bernardus. Præcessit quidè

2. 2. q. 82.

4. 3.

Ioan. 5.

Ggg 2

ccm-

tempore scientia charitatem, sed charitas dignitate, potentia, & vi quadam superiore scientiam Augustini sic in se transtulit, ut non esset eius inflata nec inflans scientia sed inflammata simul & inflammans. Sicut enim ferrum ignitum non jam ferri sed ignis naturam obrinet, sic eius scientia charitate inflammata, quicquid humanum erat, exiit & in Divinum transiit.

Hoc videlicet effecerunt divinae illae sagittae quibus transfixus est; haec est illarum vis admiranda quemcunque feriant, ut quod est humanum, purificent & quodammodo convertant in divinum, ac propterea dicuntur lethiferae & vivificae. Imò & quanto magis lethifera tanto magis vivifica. Quod quomodo in nobis etiam fieri possit sicut in sancto factum est Augustino, nunc ex Veritate proposita, paulò attentius perpendendum. Hinc enim manifestè apparebit, quinam sit verus & verè divinus amor, hinc patebit quibus veris indicis sagittae caelestis dignoscatur à sagittis volans in die, à negotio perambulante in tenebris, ab incurso & Damonio meridiano. Nempe sagittae domini sagitta salutis est, sagittae vitae, sagittae vivifica, vera animae conferens vitam, id est, ipsam charitatem quae ex Deo est quae in eo est, & ad eum solum tendit. Ut autem talis sit, ut sit inquam ita vivifica debet prius esse lethifera, debet prius mortem quandam inferre cordi, quae mors quo magis certa fuerit, erit & vita certior.

Ratio quae id evidenter declarat, est, quod vera & vivifica charitas sit de corde puro, ut ait Apostolus, puro inquam ab omni alio quovis affectu qui non subordinetur & subiciatur charitati. Aurum est ignitum, probatum, locuples, id est, defecatum ab omni alio quovis metallo; neque enim tam probatur aurum in igne, ut ardeat, quam ut purificetur & mundetur: sic neque amor ita probandus est, quando ardet in corde non puro & circumciso, quam si puritas cordis esset major, & ardor minor; quae de re plura in prima parte, in 3. Hebdomada Adventus, Nunc sufficiat quod atebat Deo sanctus Augustinus: *Minus te Domine amat qui tecum aliquid amat, quod non propter te amat: Quia videlicet Deus de toto corde vult diligi, unde quanto cor est minus purum, tanto magis de toto tollitur, & tanto minus Deus diligitur. Atque ideo quod primum & quod praecipuum requirit in corde charitas, est illa cordis munditia de qua sic rursus sanctus Augustinus, Excitant quod*

in 1. Ioan. 3 implendum est: bono impletus es, fide malum

puta quia melle te vult implere Deus, si aceto plenus es, ubi mel pones? Evadendum est id quod portat vas, mundandum est ipsum vas. Et quae plura referunt. Tum de se alibi. Quam suave mihi subito factum est carere suavitatibus; & quae amittere metus erat, jam dimittere gaudium erat. Ejiciebas enim eas à me, vera tu & summa suavitatis: ejiciebas & intrabas pro eis omni voluptate dulcior, sed non carni & sanguini: omni luce clarior sed omni secreto interior: omni honore sublimior sed non sublimibus in se. Iam liber erat animus meus à curis mordacibus ambiendi, & acquirendi & volutandi, atque scilicet scabiem libidinum.

Videsne quantum Augustini pectus purificaretur à Domino? Videsne quantum etiam ipse Dominus tuum purificare vellet?

II. PUNCTUM.

SED quanto sunt magis lethiferae sagittae Domini seu Divini amoris, tanto magis purgantur animum ab omni alio pravo affectu.

Sic enim propterea lethiferae dicuntur sagittae divini amoris, quod alios affectus interimant, unde & fortis ut mors dilectio dicitur, quia scilicet, ut eum nostro sancto Augustino ait Divus Gregorius. *Quod mors agit in sensibus corporis, hoc agit dilectio in cupiditatibus mentis. Sunt enim nonnulli qui sic diligunt Deum ut omnia visibilia negligant, & dum in aeterna, mente tendunt, ad omnia temporalia penè insensibiles fiunt. In his nimirum ut mors, dilectio fortis existit, quia sicut mors exterioris corporis sensus ab omni proprio & naturali appetitu interficit, sic dilectio in tali. Viris omnia terrena desideria contemnere mentem alio intentam compellit. Non sic porro in omnibus charitas vim suam exerit, quia non sic omnes se charitati totos dedunt, ac proinde cum dicitur, quod sunt sagittae charitatis magis lethiferae, perinde est ac si diceretur, quod sunt acutiores & potentiores ad illam suam viam & violentiam exercendam, quod sinuntur libentius efficere & operari in animis nostris sensu altero illam mortem: tum illud denique advenit quod in propositione sequitur, tanto magis purgari animum ab omni alio pravo affectu, quia sic purgari animum nihil est aliud quam ipsum mortuus pravis affectibus, unde quod his verius moritur, verius purgatur.*

Quod luculentè admodum his Jobi verbis exprimitur

Pf. 90.

1. Tim. 2.

Apo. 3.

In Soli. 3.
6. 19.

In 1. Ioan. 3

9. Confess.

Aug. in
Pf. 47.
Greg. in
Cant. 8.

exprimitur: Sagitta Domini in me sunt, quarum indignatio ebibit spiritum meum, & terrores Domini militant contra me. Nempe indignatur charitas contra nostras cupiditates quas secum pati non potest tanquam indignas suo consortio: tum verò talis indignatio ebibit spiritum, id est exhaust, & absorbet quidquid impurum est. Quod si resistit cupiditas, sibi sua petere, dolet, si quo metu terretur, terrores Domini contra militant, hoc est, timor humanus David, Confite timore tuo carnes meas, à iudicium enim tuum timui.

Ps. 118.

Atque hoc etiam ipsum est quod in se sentiebat & mirabatur S. Augustinus. Quid est illud quod intus licet mihi & percussit cor meum sine laesione, ET INHORRESCO ET INARDESCO? Inhorresco, in quantum dissimilis ei sum: Inardesco, in quantum similis ei sum. Quàm verò hinc plenè purgatus esset terreno quovis affectu, sic ibidem expressit: Domine amorem percussisti cor meum verbo tuo, & amavi te. Quid autem amorem te amo? Non speciem corporis, nec decus temporis, nec candorem lucis, non dulces melodias suarum cantionarum, non florum & unguentorum & aromatum suarum essentiam, non manna & mella, non membra acceptabilis carnis amplexibus, non hac amorem cum amo Deum meum. Quæ dum ibi plura profecquitur, non modo significat Deum non esse aliquid simile terrenis illis bonis, sed nec se ipsum talibus bonis affici cum Deum amat, quasi diceret se lethifera illa divini amoris sagitta sic esse vulneratum, ut tam plenè purgatus esset aliis affectibus quàm opus esset ad unum Deum plenè amandum.

O divina dilectionis spicula! en paratum pectus, en cor vobis apertum, sic me confodite, sic vulnerate, sic me totum impetite, ut totus à me deficiam & vestro nunquam saner vulnere, in quo est vera sanitas.

III. PUNCTUM.

1. Reg. 20.

SAGITTÆ Domini amoris igitur quanto magis lethifera, tanto magis vivifica. Tanto magis puræ, seu tantò magis est purus amor in se proveniens, & tantò magis est ille amor qui mortificando vivificat, qui pauperem faciendoditat, qui humiliando sublevar, & qui auferendo spiritum nostrum, suum divinum conferet juxta illud Psalmi: Auferes spiritum eorum & deficient, & in pulverem suum reverterentur. Emissus spiritum tuum & creabuntur, & renovo-

Ps. 103.

vabū faciē terra. NOLVERUNT habere spiritum suum, inquit ibi sanctus Augustinus, habebunt spiritum Dei. O dives commutatio! o quis sic mori nollet ut sic viveret? Et tamen tā paucifunt qui sic spiritu Dei vivunt, quia suo nolunt mori! tā pauci sunt qui vivificas amoris sagittas sentiant, quia nolunt sentire lethiferas. Vellent sibi & Deo vivere: nolent sibi quidquā perire pro Deo possidendo. Quasi Deus non præponderaret omnibus. Non sic, non sic sanctus Augustinus qui quantumcunque desertis omnibus uni Deo suo conjunctissimè viveret, ad ipsa tamen omnia magis ac magis deserenda sic animam suam frequentissimè, sic nos secum excitabat: Ibi ergo mansionem tuam, ibi commenda quicquid habes anima mea, saltem fatigata fallaciu. Ut quid per-versa sequeris carnem tuam? Ipsa te sequatur conversa, si placent corpora, Deum ex illa lauda, & in artificem eorum retorque amorem: ne in huc qua tibi placent, tu dissipareas. Si placent anima, in Deo amentur. Rape ad eum quas potes, & dic ei hunc amemus, hunc amemus. Si autem cum eo, & stabitu. Requiescite in eo, & quieti eritis. Quovis in aspera? Quovis? Bonum quod amatis, ab illo est. Quid vobis adhuc, & adhuc ambulare vultis asperis & laboriosis? Non est requies ubi queritis eam. Queritis quod queritis, sed ibi non est, ubi queritis. Beatam vitam queritis in regione mortui non est illis. Quomodo enim beata vita, ubi nec vita? Et descendit huc vita nostra & tulit mortem nostram, & occidit eam de abundantia vita sua, & tonuit clamans, ut redeamus hinc ad eum. Nunquid & post descensum vita non vultis ascendere & vivere? Sed quid ascendistis quando in altum istis, & posuistis in columen vestrum? Descendite ut ascendatis, & ascendatis ad Deum: cecidistis enim ascendendo contra eum. Dic ei ista, ut plorent in convalle explorationis, & sic eos rapet tecum ad Deum, quia de spiritu eius hac dicent, si dicit ardens igne charitatis.

Nonne tibi tot amoris tela videntur quot verba? Ergo his etiam sine te affici,

Nec timeas te nimis multis obrui.
Non his obruitur telis animus, quibus magis erigitur.
Non his multiplicatis oneratur, sed hæc multiplicanda sunt potius, ne oneretur animus.

Quæ certe alia posset esse veritas vel seorsim vel conjunctim cum præcedente aut sequenti-

1.4. Confess
c. 11. & 12.

bus expendenda, cuius hæc est ratio, quia obrui animus vel onerari multus, est impediri multiplicitate rerum, ne rectè afficiatur. Sed cum divini amoris tela & motiva multiplicentur, tantum abest ut animus illa impediat multitudinem, quin potius adjuvatur: quia varietate reficitur, renovatur, instauratur & fovetur. Ergo multiplicanda sunt potius tela & motiva divini amoris, quam decurtanda ne animus oneretur. Quod quomodo faceret sanctus Augustinus, & unde tanta tamque diversa quibus magis ac magis in Deum afficeretur, erueret, sic paucis habeto.

Primo considerandum sibi proponebat intuitum illum divinum amorem qui nos etiam immerentes prævenit in benedictionibus dulcedinis suæ, & de vasis iræ fecit vasa misericordiarum, & ubi abundavit delictum, ibi abundet gratia. Vide libri noni confessionum caput primum, ubi hæc inter alia sanctus Doctor: *Vix erat tam annofo tempore, & de quo imo altoque secreto evocatum est in momento liberum arbitrium meum, quo sederem cer vicem lenti jugo tuo, & humeros leni sarcina tua? Christe IESU adjuutor meus & Redemptor meus.*

Secundo, dum cogitaretur hæc divini amoris bonitas, tanta in eius animo fiebat commotio quod illam aliquando peccatis suis offendisset, ut, quot erant animi peccatis motus, tot sentirentur tela quibus compungebatur, ac magis excitabatur ad illum quem neglexerat diligendum. *Opusredo, inquit, ob mortis profunditas? An ille posuit liberè quod non licebat? Non ob aliud nisi quia non licebat? Quid retribuam Domino quod recollit hunc memoria mea, & anima mea non metuit inde? Diligam te Domine, & gratias agam, & confitebor nomini tuo, quoniam tanta dimisisti mihi mala, & nefaria opera mea.*

Tertio, quantumcunque moveretur ac doleret animus, tam parum se commoveri ac dolere sentiebat præ desiderio dolendi vehementius, ut desiderium illud esset velut alia quædam sagitta quæ usque ad mortem percutiebatur, quia eò usque & ultra si fieri posset penitentiam continuare & augere voluisset: *Semper inquit, doleat, & de dolore gaudeat, & non semper doluisse doleat.*

Quarto denique, cum amantissimus Christi Domini, amorem suum videret crucifixum, sic configi cum eo desiderabat, ut ipsi quodammodo Christi clavibus semetipsum cruci affigeret, optaretque cum Apostolo dicere, *Christo configi sum cruci*: Sicque fiebat inter Christum & Augustinum quod factum erat inter Davidem & Jonathanem cum Davidi Jonathan dedit arcum & sagittas, & David Jonathan delevit mortem, hoc affectu: *Doleo super te frater mi Jonathan, decore nimis & amabilis super amorem mulierum. Sicut mater unicum amat filium, ita ergo te diligebam.*

Sic sanctus Augustinus sese in hoc pietatis genere magis ac magis exercebat: *Rogo te per illa salutifera vulnera tua qua passus es in cruce pro salute nostra, vulnera hanc animam meam peccatricem pro qua etiam mori dignatus es: vulnera eam igneo & potentissimo telo tua nimia charitatis. Tu sagitta electa, & gladius acutissimus qui durum scutum humani cordis penetrare tua potentia vales; confige cor meum jaculo tui amoris, ut dicat tibi anima mea, charitate tua vulnerata sum.*

Nonne sic posses vulnerari? Nonne sic affici? Nonne saltem desiderare? Saltem orare: Quando cor linguam non excitat, sæpe cor lingua movet, cum divina gratia.

EODEM DIE : AD HÆC CHRISTI VERBA.

Qui fecerit & docuerit, hic magnus vocabitur in regno caelorum. Matth. 5.

VERITAS PRACTICA.

Magnus amor, magnus est Doctor.

Ratio est, quia magnus est Doctor qui fecerit & docuerit: & quò plura melius fecerit & docuerit, tantò magis magnus est Do-

ctor. Sed magnus amor, hic est qui non modò facit facere & docere, sed qui movet ad plura melius faciendâ & docendâ. Ergo magnus amor magnus est Doctor. Quæ quidem omnia facile est ex verbis & operibus sancti Augustini demonstrare quam verâ sint, & quam verè in illo fuerint Perpe-

l. de Vera.
Poenit.
c. 13.

Gal. 2.
1. Reg. 13.
2. Reg. 18.

In Medit.
c. 37.

Quint.
laud.
Chri.
in Pf.

Pf. 79.

Perpende hæc pauca ex multis ad illud Psalmi, *Qui sedes super Cherubim. CHERUBIM*, inquit, sedes est gloria Dei, & interpretatur plenitudo scientia: ibi sedet Deus in plenitudine scientia. Licet intelligamus Cherubim sublimes esse caelorum potestates atque virtutes, tamen si videri Cherubim: scilicet Cherubim sedes est Dei, nudi quid dicat Scriptura: anima lusi sedes est Sapientia. Quomodo, inquit, ero plenitudo scientia? Quis hoc implet? Habes unde im-

plens. Plenitudo legi charitas. Noli per multa ire atque disendi. Terret te ramorum diffusio, radicem tene & de magnitudine arboris noli cogitare. Sit in te charitas, & necesse est plenitudo scientia consequatur. Quid enim nescit qui charitatem scit, quandoquidem dictum est: Deus charitas est?

Vide in secunda parte, Feriam secundam Pentecostes.

EODEM DIE: AD HÆC VERBA,
A V T S I M I L I A.

Dilectus Deo & hominibus, cuius memoria in benedictione est. Ecclesi. 45.

VERITAS PRACTICA.

Quod quisquis est Dei amantior, eod est augustior & amabilior.

Quod de laudib. Charitatis in Pf. 103.

Ratio est evidens, quia quod quisquis est Dei amantior, eod est sanctior & beator: nam ut ait sanctus Augustinus: Ille tenet & quod patet & quod latet in divini eloquiis, qui charitatem tenet in moribus: Erratum: In omnibus Scripturis supereminetissimam viam, supereminetissimum locum charitas obtinet: non ad eam aspirant nisi boni. Hanc nobiscum non communi: aut mali; possunt communicare Baptismum, possunt communicare orationem, possunt communicare istos parietes; charitatem nobiscum non communicant, ipse est enim fons proprius honorum, proprius Sanctorum de quo dicitur, nemo alienus communicet tibi. Supereminens enim via charitatis tenet eos qui propriè pertinent ad regnum caelorum. Ergo præceptum charitatis super caelos, super omnes libros; et enim subduntur libri, et militat omnes lingua sanctorum, & omnis motus Dispensatorum Dei & anima & spiritus.

Sed quod quisquis est sanctior & beator, eod est augustior & amabilior, seu quod idem est, quod quisquis est sanctior, eod majori cultu & veneratione dignior est; nam sanctitas & beatitudo est proxima ratio propter quam veneramur sanctos. Unde Regius Pfates, *Sanctitas & magnificentia in Sanctificatione eius*, id est ut interpretatur sanctus Augustinus, *Cum Sanctificatus fueris, eris & magnificus. Hoc annuntiamus cum adificamus domum. Quasi diceret, quando Ecclesiam ædificamus in qua Sancti colantur, hoc annuntiamus vobis idcirco eos à nobis coli quia Sancti sunt; & quia sanctitatem omnem suam acceperunt à Deo, propterea eorum cultus ad ipsum Deum refertur qui in sanctis colitur, sicut in illo Sancti coluntur.*

Ergo quod quisquis est Dei amantior, eod est augustior & amabilior, sicut revera est sanctior & beator. Ergo & sanctus Augustinus qui Dei amantissimus fuit, fuit etiam sanctissimus & est in caelo beatissimus, & est à nobis præcipue quodam cultu colendus. Vide quid in eius honorem hodie, quidve ad eius imitationem facias.

IN